

Sociaal en Cultureel Planbureau

EMBARGO
tot donderdag
7 mei 2009 13.00 uur

PERSBERICHT

Nederlanders doen nog altijd veel vrijwilligerswerk

Nieuwe cijfers en analyses van vrijwilligerswerk in Nederland: trends, verschillen tussen bevolkingsgroepen en typen maatschappelijke inzet

- Vergeleken met andere landen zijn in ons land veel mensen bereid geld en tijd te geven aan maatschappelijke organisaties.
- Een kwart van de bevolking verricht minstens een uur per week vrijwilligerswerk. In vrijwel alle onderzoeken is het percentage vrijwilligers opvallend stabiel.
- Sport is het belangrijkste terrein waarop Nederlanders vrijwilligerswerk doen; 10% van de bevolking doet wel eens vrijwilligerswerk voor een sportvereniging.
- Een betrekkelijk kleine groep onder de vrijwilligers (16%) blijkt verantwoordelijk voor bijna de helft van een het aantal vrijwilligersuren.
- De afgelopen dertig jaar heeft vrijwilligerswerk zich steeds verder verplaatst naar latere levensfasen, wanneer de beroepsloopbaan is afgesloten.
- De maatschappelijke inzet verschilt tussen groepen: kerkgangers, hogeropgeleiden en oudere Nederlanders geven meer geld aan goede doelen en zijn vaker lid van maatschappelijke organisaties of als vrijwilliger actief.
- Nederlanders van Turkse en Marokkaanse afkomst zijn aanzienlijk minder vaak vrijwilliger dan autochtonen. Surinamers en Antillianen nemen een tussenpositie in.
- De helft van de huishoudens voelt zich betrokken bij wat er in de buurt gebeurt. Vrijwilligers zijn over de hele linie actiever in hun woonomgeving.

Dit zijn enkele conclusies uit de SCP-publicatie *Vrijwilligerswerk in meervoud*, die op dinsdag 7 mei verschenen is. In dit rapport, onder redactie van prof. dr. Paul Dekker en dr. Joep de Hart, wordt een beeld gegeven van recente ontwikkelingen in het vrijwilligerswerk. Uit tal van onderzoeksbronnen zijn gegevens bijeen gebracht over onder andere veranderingen in de participatie tijdens de levensloop, generatieverschillen, kleinschalige burgerinitiatieven, vrijwillige inzet gericht op de wijk, religieuze achtergronden van vrijwilligerswerk, verschillen tussen groepen allochtone en autochtone Nederlanders en nieuwe vormen van vrijwillige inzet.

Nederland internationaal

Zowel wat het doneren van geld aan organisaties betreft als het actief zijn voor een of meer van zulke organisaties, vormt Nederland internationaal een topper. In de Europe-

se Unie is men in 2004 alleen in Zweden actiever en alleen in Malta vrijgeviger dan in ons land. Daar tegenover staan dan Roemenië en Bulgarije, waar de betrokkenheid in beide opzichten zeer gering is.

Recente ontwikkelingen in het aantal vrijwilligers

Over het algemeen zijn er geen sterke tekenen van een dalende bereidheid tot het doen van vrijwilligerswerk. Er zijn wel groepen die minder actief zijn geworden, zoals inwonende kinderen, alleenstaanden en gezinnen met oudere kinderen. Die tendens wordt voor een deel gecompenseerd door de groep oudere Nederlanders, de enige groep die de afgelopen decennia duidelijk meer is gaan doen (sinds 1975 gemiddeld ongeveer 1 uur per week meer). Naast meer vrije tijd is hiervoor ook de relatief hoge kerkelijkheid van oudere Nederlanders verantwoordelijk: kerkelijk actieve mensen zijn ook maatschappelijk actiever. Vrijwilligerswerk is sinds de jaren zeventig meer opgeschoven naar de 'lege nest' fase: de arbeidsloopbaan is ten einde en eventuele kinderen zijn het huis uit – dat schept ruimte voor het doen van vrijwilligerswerk. Jonge gezinnen hebben de afgelopen decennia daarentegen steeds meer te kampen met tijdsdruk en dreigen daardoor minder gelegenheid tot het doen van vrijwilligerswerk te krijgen. Toch leveren zij op dit moment nog altijd het hoogste percentage vrijwilligers.

Groepen allochtonen en autochtonen vergeleken

Turken en Marokkanen vertonen een relatief geringe inzet (21%) als vrijwilliger, lid of donateur van allerlei typen maatschappelijke organisaties. Bij de Surinamers en Antillianen in ons land is dit 31-32% en bij de autochtone Nederlanders 49%. De grootste verschillen bestaan er bij organisaties op het gebied van natuur en milieu of internationale solidariteit, waarbij 1-2% van de Turken tegen bijna 30% van de autochtonen is betrokken. Turken zijn naar verhouding vaak verbonden met organisaties die voornamelijk bestaan uit mensen uit de eigen etnische groep. Een hogere opleiding, goede beheersing van de Nederlandse taal, geven van mantelzorg en godsdienstige deelname hebben alle een positief effect op vrijwilligerswerk.

Burgerinitiatieven in de woonbuurt

In een apart hoofdstuk zijn burgerinitiatieven die gericht zijn op de woonbuurt in kaart gebracht. Mensen van middelbare en hogere leeftijd voelen zich meer betrokken bij hun buurt dan andere bewoners. Jongeren tonen een beperkte bereidheid om zich actief in te zetten voor de buurt, eigenhuisbezitters voelen zich meer betrokken dan huurders. Mensen met hogere inkomens en tweeverdieners doen minder aan vrijwilligerswerk in de buurt dan lagere inkomensgroepen. Mensen in de minder leefbare wijken scoren lager, al zegt ook in de slechtste wijken nog altijd meer dan een op de drie bewoners bereid te zijn zich in te zetten. Bewoners die wel eens deelnamen aan vrijwilligerswerk in de buurt zijn aanmerkelijk actiever als het gaat om deelname aan andere activiteiten in de buurt, zoals buurtfeesten organiseren, iets proberen te verbeteren in de buurt en inspraakavonden bijwonen. Zij doen dit twee tot drie keer vaker dan niet-vrijwilligers.

Kleinschalige en nieuwe initiatieven

Tot de vormen van vrijwillige inzet die in het boek geanalyseerd worden, behoren ook kleinschalige initiatieven die door burgers zelf op poten worden gezet. Waarschijnlijk

gaat het om honderdduizenden initiatieven, variërend van informele wandelclubs voor alleenstaanden tot regelmatig vergaderende kleine stichtingen tegen zinloos geweld. Daarnaast komen ook ontwikkelingen rondom het maatschappelijk betrokken ondernemen, het werknemersvrijwilligerswerk en het zogenaamde geleid vrijwilligerswerk uitvoerig ter sprake. Met dat laatste wordt bedoeld op vormen van maatschappelijke inzet die een dwingend of zelfs verplichtend karakter hebben (zoals vrijwilligerswerk als maatschappelijke stage of als alternatieve straf, sociale dienstplicht of verplichte bardienst bij de sportclub).

De publicatie wordt openbaar gemaakt op het onderzoekscongres *Vrijwilligerswerk in Nederland en Vlaanderen*, dat op donderdag 7 mei 2009 van 12.00 tot 17.30 plaatsvindt op de Erasmus Universiteit Rotterdam. Voor informatie over deze bijeenkomst: Else Boss, Movisie, tel: 030 789 22 41 (direct) / e.boss@movisie.nl.

Vrijwilligerswerk in meervoud, redactie: Paul Dekker en Joep de Hart, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, mei 2009, ISBN 978 90 377 0348 1, prijs € 29,50.

De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet)boekhandel of te bestellen via de website: www.scp.nl
Voor meer informatie: prof. dr. P. Dekker en dr. J. de Hart, onderzoeksgroep Participatie en Bestuur,
tel: 070 – 340 7434 / 7425, e-mail: p.dekker@scp.nl / j.de.hart@scp.nl.

Wilt u op de hoogte blijven van onze uitgaven? Meld u dan aan via de website door te klikken op *attendingsservice* (onder de ingang 'publicaties'). Voor een overzicht van *binnenkort te verschijnen publicaties*: klik op *Op komst* (onder de ingang 'publicaties').